

Kunnskapsdepartementet

Høring av NOU 2012: 1 Til barnas beste – Ny lovgivning for barnehagene

Organisasjon for private barnehager i Larvik (OFPB) består av styrere og daglige ledere i 20 barnehager i Larvik.

INNLEDNING

OFPB støtter utvalgets vurdering i at de store endringene på barnehageområdet de siste årene krever en gjennomgang av regelverket. Vi støtter utvalgets vektlegging av kvalitet og hensynet til barnets beste. Vi mener at de fleste tiltakene som er skissert i utvalgets utredning vil være med på å øke kvaliteten på barnehagetilbudet.

Utvalgets mandat er å sikre at regjeringens politikk blir gjennomført på barnehageområdet slik at man oppnår et likeverdig tjenestetilbud med høy kvalitet i alle barnehager, samtidig som det lokale handlingsrommet og hensynet til effektiv ressursbruk ivaretas. Utvalget har hatt et særlig fokus på å ivareta kommunenes frihet til å kunne utvikle gode tilbud med barnas og brukernes behov i fokus.

Organisasjon for private barnehager i Larvik vil i sin høringsuttalelse fremheve betydningen av at kommunene bli tilført nok midler til å utføre sine lovpålagte oppgaver på en forsvarlig måte. Etter overgangen til rammefinansiering har mange kommuner redusert midlene til barnehageformål. Barnehagene er tvunget til å foreta innsparinger som i betydelig grad går ut over kvaliteten på tilbudet. Dette bekymrer Organisasjon for private barnehager i Larvik fordi vi ser at dårlig kommuneøkonomi og lokalt handlingsrom fører til uforutsigbare økonomiske rammer og store variasjoner i kvaliteten på barnehagetilbudet mellom kommunene.

KAPITEL 12

Større vektlegging av barnas beste: Vi er enig i vektlegging av barnas beste, barnas rettigheter og at barnas rettsstilling styrkes i lovforslaget. Bra med sterkere fokus på barns medvirkning og vi støtter endringene i § 3. om "Barnehagens innhold"

Vi er enige at det skal være opp til hver barnehage hvor mange foreldresamtaler man har i året.

Foreldres medvirkning: Vi støtter forslaget om at det er opp til hver kommune om de skal opprette et kommunalt foreldreutvalg.

Vi er kritiske til den lovfestede rett til foreldremedvirkningen som foreslås. Vi er for foreldremedvirkning, og ønsker å øke engasjementet hos foreldrene til å påvirke og medvirke, men at foreldrene nærmest skal være barnehagens øverste kontrollorgan ift det fysiske miljøet og ift fastsettelse av årsplanen, synes vi ikke er riktige virkemidler. Med nåværende regelverk kan foreldre både si fra på eget initiativ til barnehagen eller melde fra til tilsynsmyndigheter hvis det er mangler ved det fysiske miljøet. I dag er det også slik at samarbeidsutvalget skal forelegges og godkjenne årsplanen. Vi mener at det er det pedagogiske personalet i barnehagen som har faglighet og kompetanse til å legge årsplanene. Barnehagen er nå offisielt en del av utdanningsløpet i Norge, og i den forbindelse kan vi på noen områder sammenligne oss med skolen. Vi ser ikke den samme

utviklingen der; at foreldrene i stor grad skal fastsette planene for skoleåret. Det forventes ikke, og det har foreldrene heller ikke ønske om eller kompetanse til.

Senere i utredningen foreslås det å styrke foreldrenes rett til å få barnehageplass i en annen barnehage hvis de er misfornøyde i den barnehagen de har plass. Dette er vi uenig i. Foreldre kan søke plass i den barnehagen de vil når de måtte ønske. Å lovfeste rett til bytte av barnehage vil være vanskelig å gjennomføre i praksis.

Innføring av barns rett til et godt fysisk og psykososialt miljø: Vi mener dette forslaget springer ut fra en påstand som ikke er riktig: Utvalget skriver på s. 199 at «I dagens regelverk er ikke barn sikret individuell rett til et godt fysisk miljø.» Vi mener at gjennom blant annet Forskrift om miljørettet helsevern i skoler og barnehager mv er både det fysiske og psykososiale miljøet til barna ivaretatt. I tillegg er barnehagen en arbeidsplass for de ansatte, og dermed gjelder arbeidsmiljøloven med forskrifter for barnehagen. Og det er det samme fysiske miljøet de ansatte og barna oppholder seg i. Gjennom rammeplanen er vi allerede pålagt å ta ansvar for barnas psykososiale miljø. Vi ønsker selvsagt at barna skal ha et godt fysisk og psykososialt miljø, men mener altså at det er unødvendig å lovfeste dette i barnehageloven utover dagens nivå. I tillegg blir det fysiske miljøet kontrollert gjennom internkontroll, av barnehagetilsyn, mattilsyn og eksterne lekeplasskontrollører.

Samarbeid med barnevernstjenesten: Vi støtter forslaget om å fjerne at «opplysningene skal normalt gis av styrer», og forslaget om at det skal være skriftlige rutiner for melding til barnevernstjenesten i barnehagen. Vi støtter spesielt forslaget om ny § 25 om samarbeid mellom barnehagen, barnevernstjenesten, helsestasjon, PPT og andre instanser. I vår kommune har vi et godt samarbeid med disse instanser i form av tverrfaglige møter 2 ganger pr år der vi kan bli kjent, drøfte generelle problemstillinger og dele erfaringer og kompetanse. Vi erfarer samarbeidet som nyttig og vi mener alle kommuner bør gjøre tilsvarende.

KAPITEL 13

Tilsyn: Organisasjon for private barnehager i Larvik ser godt ulempene ved at kommunene har tilsynsansvar for barnehagene, også sine egne. Ved å fjerne tilsynsansvar fra kommunene, unngår vi problemstillingen med at «*Bukken passer havresekken*» Vi stiller likevel spørsmålstegn ved hvor mye opprettelsen et statlig tilsyn vil koste ift fordelene man oppnår. Vi mener ulempene ved et fortsatt kommunalt tilsyn kan reduseres ved å gjennomføre de forslagene som utvalget kommer med i sin utredning, spesielt forslaget om at nabokommuner kan føre tilsyn med hverandre. Derfor støtter vi forslaget om at kommunene fortsatt har tilsynsansvar for barnehager. Vi støtter også forslaget om at Fylkesmannen får hjemmel til å føre tilsyn i enkeltbarnehager og ikke bare med kommunen som tilsynsmyndighet, samt forslaget om pliktig offentliggjøring av tilsynsrapporter.

KAPITEL 14:

Foreldrebetaling: Organisasjon for private barnehager i Larvik støtter forslagene om fortsatt makspris, videreføring av søskenmoderasjoner og et definert nasjonalt minstebeløp for inntektsgrense for betalingsfrihet/inntektsgradering.

Om muligheten for unntak fra makspris: OFPB mener denne muligheten kan opprettholdes, og vi støtter holdningen om at det også på sikt skal koste foreldrene penger å ha en barnehageplass.

Om rett til barnehageplass: Utvalget foreslår å ha 2 hovedopptak i året; i august og februar. OFPB vil påpeke at i denne sammenheng er talletidspunkt som utgangspunkt for tildeling av tilskudd sentralt. Slik det er nå med kun ett lovpålagt talletidspunkt (15. desember), er det ikke gjennomførbart med to hovedopptak. Ingen vil ta inn barn i februar som man ikke får tilskudd for, og da fører det til økte forventninger hos foreldrene som ikke kan oppfylles. Vi støtter ikke forslaget slik det står, men er åpne for å kunne fylle opp plasser som utløses av at barn fyller 3 år på vårhalvåret hvis det følger med tilskudd (talletidspunkt på våren må innføres).

Organisasjon for private barnehager i Larvik foreslår at loven om rett til barnehageplass endres til at alle barn som ønsker barnehageplass har rett til barnehageplass, uavhengig av fødselsdato.

Tilskudd:

Til forslaget om å redusere tilskuddet til 92 % til barnehager som ikke har likeverdige lønns- og arbeidsvilkår som i de kommunale barnehagene, stiller vi spørsmålstegn ved om dette er riktig virkemiddel. Vi foreslår heller at det lovfestes at ikke-kommunale barnehager skal ha tariffavtale.

Om nye, godkjente bhg skal få tilskudd eller ikke:

Vi støtter forslaget om at kommunen kan la være å gi tilskudd til nye barnehager som ikke er med i kommunens barnehagebruksplaner selv om de kan godkjennes.

KAPITEL 15:

Vi støtter forslaget om at det ikke skal være begrensninger på størrelsen på barnegruppene, og er enige i at barnas beste skal være sentralt.

Vi støtter også at det ikke skal være begrensninger i barnas oppholdstid i barnehage. Men vi vil foreslå å lovfeste at barnehagebarn skal ta ut ferie tilsvarende arbeidsmiljøloven.

Vi mener det fortsatt skal være mulig for ikke-kommunale barnehager å ta inn barn uten rett til plass foran barn med rett hvis det er riktig ut fra den enkelte barnehages vedtektsfestede opptakskriterier.

KAPITEL 16:

Bemanning: Vi støtter at det fortsatt skal være krav til en styrer pr barnehage, med en snever unntaksadgang. Vi støtter også forslaget om lovfestet totalbemanning på 1:3 under 3 år og 1:6 over 3 år. *Vi vil understreke at det er helt nødvendig med økte tilskudd for å kunne oppfylle dette.*

Når det gjelder forslaget om å lovfeste en pedagognorm på 1:6 under 3 år og 1:12 over 3 år mener vi at dagens pedagognorm er god nok, og ut fra et samfunnsøkonomisk perspektiv ønsker vi ikke at dette skal prioriteres. Vi foreslår heller at små barnehager (1-2 avdelinger) bør ha krav om større pedagogtetthet pga muligheten for et godt faglig miljø. Dette må i så fall kompenseres økonomisk.

Vi er uenige i å lovfeste at det skal være 25 % fagarbeidere i barnehage.

Vi mener det er viktig at barnehagen fremdeles kan ansette de assistentene som er best egnet, uavhengig av fagbrev. Vi ønsker fortsatt tilgang på fagarbeidere og applauderer forslaget om at barne- og ungdomsarbeiderne kan ta hele læretiden i barnehagen.

Vi støtter forslaget om at noen av pedagogene kan ha annen likeverdig høgskoleutdanning enn førskolelærer, det er godt for mangfoldet. Men vi vil påpeke at det er en ulempe for små barnehager at det lovfestes en minimumsandel som kan ha annen utdanning enn førskolelærer. Samtidig mener vi at førskolelærer er den mest relevante utdanningen for barnehager og at disse bør være i flertall. Også her vil vi understreke nødvendigheten av økte tilskudd.

Vi vil også foreslå at det blir en større mulighet for å ansette andre yrkesgrupper i barnehagene i tillegg til førskolelærerne, for eksempel sykepleiere, vernepleiere, barnevernspedagoger osv.

KAPITEL 18

Organisasjon for Private barnehager i Larvik støtter forslaget om å overføre retten til spesialpedagogisk hjelp etter opplæringsloven § 5 til 7 til barnehageloven. Vi er enige i at de fleste rettsreglene overføres slik de er i dag.

Utvalget foreslår en endring barnets rett til spesialpedagogisk hjelp. Mens dagens rett innebærer at vurderinger om spesialpedagogisk hjelp må gjøres ut fra barnets behov, foreslår utvalget at det skal kunne legges vekt på barnets omgivelser i den sakkyndige vurderingen for å vurdere barnets hjelpebehov og rett til spesialpedagogisk hjelp. Vi er skeptisk til denne formuleringen. Vi tror mange

barnehager har kompetanse og organisering for å gi barn med særskilte behov nødvendig hjelp. Likevel mener vi at den økonomiske situasjonen er så presset i mange kommuner at denne formuleringen kan bidra til at mange barn ikke får den hjelpen de trenger og har krav på. Vi tror også at det kan føre til enda større ulikheter i tilbudet til disse barna mellom kommunene. Organisasjon for Private barnehager i Larvik er positive til forslaget om å gi PPT utvidet mandat til å arbeide med kompetanseheving og organisasjonsutvikling. Men det forutsetter at det følges opp av økte ressurser til PPT. Videre støtter vi forslaget om innskjerping av saksbehandlingstiden. Vi er enig i forslaget om å gi pedagogisk personale i barnehagen den samme plikten til å vurdere å melde om et barn kan ha behov for spesialpedagogisk hjelp som undervisningspersonalet har. Vi er også enige i forslaget om rettsliggjøring av kommunens plikt til å yte nødvendige ressurser til barn med nedsatt funksjonsevne. Videre støtter vi utvalgets ønske om at bestemmelser om individuell plan hjemles i barnehageloven

KAPITEL 19:

Førskolelærerutdanningen: Organisasjon for private barnehager i Larvik er enige i utvalgets vurderinger. Men når det gjelder behovet for flere førskolelærere i barnehagene tror vi ikke det er nok å øke utdanningskapasiteten. Det er viktig å rekruttere nok søkere til studieplassene. Her mener vi det fremdeles på gjøres en innsats fra sentrale myndigheter. Vi støtter sterk forslaget om økt satsning på deltidsutdanning og arbeidsplassbasert førskolelærerutdanning (Abf)

Barne- og ungdomsarbeiderfaget: Organisasjon for private barnehager i Larvik mener at et eget barnefag hvor man kan spesialisere seg på barnehagen vil kunne være med på å øke kompetansen i barnehagen. Det vil også være lettere for ufaglærte som jobber i barnehage/ har jobbet lenge i barnehage å ta fagutdanning

KAPITEL 20:

Barnehageeiers ansvar for kompetanseutvikling: Organisasjon for private barnehager i Larvik mener at det er riktig å lovfeste et ansvar som arbeidsgiver har allerede for å utvikle kompetanse i barnehagene. God kompetanse hos personalet er viktig for kvaliteten på barnehagetilbudet. Men vi er ikke enige i utvalgets vurdering i at dette ikke vil medføre ekstra kostnader for barnehageeier. Etter overgangen til rammefinansiering er økonomien i barnehagene blitt dårligere og veldig uforutsigbar. Mange barnehager gjør drastiske kutt for å få hjulene til å gå rundt, og da er midler til kompetansetiltak noe av det første som har blitt skåret ned på. Dette er hverdagen til mange kommunale og ikke-kommunale barnehager i dag. Vi mener at denne virkeligheten må utvalget ta med i sine vurderinger av de økonomiske konsekvensene..

Forpliktende system for etter- og videreutdanning: Organisasjon for private barnehager i Larvik stiller seg bak utvalget vurderinger.

KAPITEL 21:

Organisasjon for private barnehager i Larvik er enige i økt satsning på forskning er viktig for videreutvikling av barnehagene. Forskningen bør være nært knyttet opp mot praksisfeltet. Derfor støtter vi utvalgets forslag om å opprette et eget program for barnehageforskning i regi av NFR. Vi mener også det vil være positivt å opprette et eget senter for barnehageforskning sammen med en informasjonskanal for formidling av kunnskap til barnehagefeltet.

KAPITEL 22:

Forslagene i utredningen har betydelige økonomiske konsekvenser. Organisasjon for private barnehager i Larvik mener det er to områder som er sentral for å få til et likeverdig tjeneste tilbud med høy kvalitet i alle barnehager; kommuneøkonomien og likeverdig behandling. Barnehagens utvikling og kvalitet er nært knyttet til kommuneøkonomien Det er viktig at kommunen gis tilstrekkelig økonomiske ressurser for å kunne utføre sine lovpålagte oppgaver på en forsvarlig måte. Etter

overgang til rammeinnseiring er kvaliteten på barnehagetilbudet blitt dårligere mange steder (lavere voksnetthet, mangel på vikarer ved sykdom, redusert vedlikehold, osv). Samtidig mener vi også at 100 % likeverdig behandling mellom kommunale og ikke kommunale barnehager må til for å få til et likeverdig tilbud.

Utvalget skal også vurdere forslagene sine ift at tidsbruk og rapportering utenom kjerneområdene skal holdes på et lavt nivå. Organisasjon for private barnehager i Larvik vil presisere at dette må følges opp.

Mvh

Organisasjon for private barnehager i Larvik